

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
NACIONALINIO SAUGUMO IR KRIZIŲ VALDYMO SKYRIUS**

**PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ĮGALIOJIMŲ
SUTEIKIMO J. OLEKUI“ PROJEKTO**

2016-05-27 Nr. NV-1697

Vilnius

1. Projekto rengėjas:

Krašto apsaugos ministerija

2. Projekto tikslas, esmė:

Suteikti įgaliojimus Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministrui Juozui Olekui pasirašyti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos ir Estijos Respublikos gynybos ministerijos, Estijos Respublikos ekonomikos reikalų ir ryšių ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimo laišką dėl oro erdvės valdymo priemonių remiant NATO oro erdvės patruliavimo misiją Baltijos valstybėse (toliau - Susitarimo laiškas).

Susitarimo laiško tikslas yra paskirstyti Baltijos šalyse vaidmenis ir pareigas tarp NATO ir atitinkamų civilinių ir karinių institucijų, taip pat nustatyti bendrąsias procedūras, susijusias su oro erdvės valdymu, kad būtų užtikrintas NATO oro policijos misijos vykdymas Baltijos šalyse ir kita su šios misijos vykdymu susijusi veikla.

3. Derinimas:

Projektas ir Susitarimo laiškas derinti su Finansų, Susisiekimo, Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijomis ir Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos. Finansų, Susisiekimo ministerijos ir Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Projektui ir Susitarimo laiškui pastabų neturėjo. Dėl Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijų pastabų dėl Susitarimo laiško projekto, į kurias neatsižvelgta, parengta ir teikiama derinimo pažyma.

Teisingumo ministerija siūlo papildyti Susitarimo laiško projektą nurodant, kad Susitarimo projektas neprieštarauja Dalyvių ar Dalyvių valstybių tarptautiniams įsipareigojimams ir Dalyvių vidaus ar Dalyvių valstybių teritorijoje galiojantiems teisės aktams. Krašto apsaugos ministerija (toliau – KAM) į šią pastabą neatsižvelgia motyvuodama tuo, kad Susitarimo laiškas Dalyvių sutarimu nelaikomas tarptautine sutartimi, o vadovaujantis Susitarimo laiško Dalyvių nacionaline teise, susitarimams, nesantiems tarptautinėmis sutartimis, sudaryti yra taikomas privalomas reikalavimas, kad jie neturi prieštarauti nei Dalyvių valstybių tarptautiniams įsipareigojimams, nei nacionaliniams teisės aktams.

Užsienio reikalų ministerija (toliau – URM) teikia pastabas dėl sutarties A priedo neapibrėžto ryšio su susitarimu, Susitarimo laiško nutraukimo termino ir sąlygų, neaiškumo. URM pažymi, kad kyla neaiškumu kokiomis kalbomis bus pasirašoma sutartis, taip pat turi redakcinio pobūdžio pastabų angliškame sutarties laiško variante. KAM į pastabas neatsižvelgia, motyvuodama tuo, kad Susitarimo laišką pasirašančiosios šalys (taip pat ir NATO) nesutinka keisti jau suderinto Susitarimo laiško teksto. Taip pat pažymi, kad Sutarimo laiško pasirašymas yra numatytas 2016 m. birželio 14-15 d. vyksiančio NATO gynybos ministrų susitikimo metu, todėl dėl

tokios skubos Susitarimo laiško tekstas tarp pasirašančiųjų šalių buvo suderintas iki jo pateikimo derinti pasirašančiųjų šalių suinteresuotoms institucijoms.

4. Dalykinio vertinimo išvada:

Nutarimo projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus.

Nacionalinio saugumo ir krizių valdymo skyriaus patarėjas

Darius Vėbra

Darius Vėbra, tel. 8 706 63 723, el. p. darius.vebra@lr.lv.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5501 / 262 4821, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751, PVM mokėtojo kodas LT100001016116

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-05-24 Nr. 12-01-952
SKUBU

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO J. OLEKUI“ PROJEKTO

Krašto apsaugos ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų suteikimo J. Olekui“ projektą (toliau – Projektas).

Projektas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1179 „Dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklių patvirtinimo“, 14 punktu, siekiant suteikti įgaliojimus Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministrui Juozui Olekui pasirašyti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos ir Estijos Respublikos gynybos ministerijos, Estijos Respublikos ekonomikos reikalų ir ryšių ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimo laišką dėl oro erdvės valdymo priemonių remiant NATO oro erdvės patruliavimo misiją Baltijos valstybėse (toliau – Susitarimo laiškas).

NATO oro policijos misijos tikslas taikos metu – užtikrinti oro erdvės virš Baltijos valstybių, kaip integralios NATO oro erdvės dalies, saugumą. Tuo tikslu yra būtina fiksuoti kiekvieną NATO arba jos dalies oro erdvės pažeidimą ar galimą pažeidimą, perimti, apklausti ir (arba) identifikuoti kiekvieną neidentifikuotą skraidantį objektą arba imtis kitų veiksmų, numatytų galiojančiuose NATO dokumentuose.

2014 m. pasikeitus saugumo situacijai regione, NATO oro policijos misija buvo sustiprinta skiriant papildomus oro pajėgumus, dislokuotus operacinėse bazėse Baltijos valstybėse, kartu

suaktyvinant oro erdvėje vykdomą veiklą, kuria siekiama užtikrinti NATO oro erdvės saugumą ir patikimų atgrasymo priemonių demonstravimą.

Šio Susitarimo laiško tikslas yra paskirstyti Baltijos šalyse vaidmenis ir pareigas tarp NATO ir atitinkamų civilinių ir karinių institucijų, taip pat nustatyti bendrąsias procedūras, susijusias su oro erdvės valdymu, kad būtų užtikrintas NATO oro policijos misijos vykdymas Baltijos šalyse ir kita su šios misijos vykdymu susijusi veikla.

Susitarimo laiško pasirašymas leis įgyvendinti svarbiausias NATO oro policijos misijos ir kitos oro erdvėje vykdomos veiklos nuostatas, kartu užtikrinant saugų ir efektyvų oro erdvės naudojimą, atitinkantį tiek civilių, tiek karinių naudotojų reikalavimus.

Priėmus Projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma nerengiama.

Projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, Projektu nesiekama tiesiogiai perkelti ir (ar) įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktų. Projektas taip pat nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Priėmus Projektą, keisti galiojančių, priimti naujų ar pripažinti netekusiais galios teisės aktų nereikės.

Su visuomene buvo konsultuojamasi Projektą paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Projektas ir Susitarimo laiškas buvo pateikti derinti Finansų, Susisiekimo, Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijomis ir Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos. Finansų, Susisiekimo ministerijos ir Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Projektui ir Susitarimo laiškui pritarė be pastabų. Dėl Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijų pastabų dėl Susitarimo laiško projekto, į kurias neatsižvelgta, parengta ir teikiama derinimo pažyma.

Atkreiptinas dėmesys, kad Užsienio reikalų ministerija iš esmės pritaria tiek Projektui, tiek Susitarimo laiško projektui. Susitarimo laiško pasirašymas yra suplanuotas 2016 m. birželio 14-15 dienomis vyksiančio NATO gynybos ministrų susitikimo metu. Atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis tiek Lietuvos Respublikoje, tiek Latvijos Respublikoje galiojančiais teisės aktais, yra

būtinai Vyriausybės įgaliojimas pasirašyti Susitarimo laišką, taip pat į tai, kad tarpinstitucinio derinimo procedūros pasirašančiosiose valstybėse ir NATO jau yra baigtos, Susitarimo laišką pasirašančiosios šalys (taip pat ir NATO) nesutinka keisti jau suderinto Susitarimo laiško teksto.

Išlaidos, susijusios su Susitarimo laiško įgyvendinimu, bus apmokamos iš bendrų institucijoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

Projektą parengė Krašto apsaugos ministerijos Tarptautinių ryšių ir operacijų departamento (direktorius Robertas Šapronas, tel. (8 5) 273 5630) Tarptautinės teisės ir ginklų kontrolės skyriaus vyriausioji specialistė Rasa Lingytė-Bužinskienė, tel. (8 5) 273 5636, el. p. rasa.lingyte-buzinskiene@mil.lt.

Atsižvelgdami į tai, kad Susitarimo laišką planuojama pasirašyti 2016 m. birželio 14–15 d. vykstančiame NATO gynybos ministrų susitikime, maloniai prašome svarstyti Projektą ypatingos skubos tvarka artimiausio Vyriausybės posėdžio metu.

PRIDEDAMA:

1. Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos ir Estijos Respublikos gynybos ministerijos, Estijos Respublikos ekonomikos reikalų ir ryšių ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimo laiško dėl oro erdvės valdymo priemonių remiant NATO oro erdvės patruliavimo misiją Baltijos valstybėse projektas lietuvių ir anglų kalbomis, 42 lapai.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų suteikimo J. Olekui“ projektas, 1 lapas.

3. Derinimo pažyma, 3 lapai.

Viceministras

Antanas Valys

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO J. OLEKUI

2016 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1179 „Dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklių patvirtinimo“, 14 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Įgalioti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministrą Juožą Oleką pasirašyti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos ir Estijos Respublikos gynybos ministerijos, Estijos Respublikos ekonomikos reikalų ir ryšių ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimo laišką dėl oro erdvės valdymo priemonių remiant NATO oro erdvės patruliavimo misiją Baltijos valstybėse.

Ministras Pirmininkas

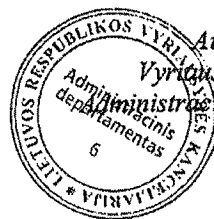
Užsienio reikalų ministras

Krašto apsaugos ministerijos
Teisės departamento direktorė
Jūlitė Nagienė

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Žilinskas
2016-05-25

Antanas Valys
Krašto apsaugos
viceministras

Autentiškas vertimas
Vyriausybės kanceliarijos
Administracinis departamentas
2016 05 17
Redagavimo ir vertimų
skyriaus vedėjo pavaduotoja
D. Čekauskienė

ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES ORGANIZACIJOS

IR

ESTIJOS RESPUBLIKOS GYNYBOS MINISTERIJOS,
ESTIJOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS REIKALŲ IR RYŠIŲ MINISTERIJOS,
LATVIJOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

SUSITARIMO LAIŠKAS

DĖL

ORO ERDVĖS VALDYMO PRIEMONIŲ REMIANT

NATO ORO ERDVĖS PATRULIAVIMO MISIJĄ BALTIJOS VALSTYBĖSE

Šiaurės Atlanto sutarties organizacija (NATO) ir Estijos Respublikos gynybos ministerija, Estijos Respublikos ekonomikos reikalų ir ryšių ministerija, Latvijos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau kartu – Dalyvės) sudarė šį susitarimą:

1. ĮVADAS

1.1. 2004 m. Estijos Respublika, Latvijos Respublika ir Lietuvos Respublika (toliau – Baltijos valstybės) kartu su kitomis šalimis įstojo į NATO. Šiaurės Atlanto Taryba, siekdama sustiprinti šių trijų naujų sąjungininkių gynybinius pajėgumus ir užtikrinti vienodą saugumo lygį visose Aljanso šalyse, sutiko įgyvendinti Baltijos patruliavimo ore (angl. BAP, Baltic Air Policing) susitarimą, pagal kurį Baltijos valstybių oro erdvės gynybos pajėgumai būtų atitinkamai sujungti su nuolat savanoriškos rotacijos principu oro erdvėje patruliuojančiais kitų sąjungininkių oro erdvės patruliavimo (angl. AP, Air Policing) orlaiviais.

1.2. NATO AP misijoje Baltijos valstybėse dalyvaujančios NATO valstybės, siekdamos suteikti reikiamus pajėgumus bendram standartiniam budėjimui ore 24 val. per parą 7 dienas per savaitę, savanorišku pagrindu dislokuoja AP orlaivius ir atlieka skrydžius, o oro erdvės stebėjimas ir kontrolė užtikrinama NATO oro pajėgų vadovavimo ir valdymo (V2) (angl. C2, Command and Control) pajėgumais.

1.3. 2014 m., atsižvelgiant į pasikeitusią saugumo padėtį, NATO BAP buvo sustiprinta papildomais kariniais oro pajėgų padaliniais, dislokuotais Baltijos valstybių karinėse aviacijos bazėse, nes toks veiklos ore sustiprinimas buvo būtinas siekiant užtikrinti visos NATO oro erdvės saugumą ir patikimą atgrasinimą.

2. TIKSLAS

2.1. Šio Susitarimo laiško (SL) tikslas – sudaryti NATO ir Baltijos valstybių atitinkamų civilinių ir karinių institucijų susitarimą, kaip nurodyta pirmiau, dėl funkcijų, pareigų ir bendrųjų su erdvės valdymu susijusių procedūrų, skirtų NATO AP misijai ir kitai aviacijos veiklai Baltijos valstybėse įgyvendinti.

2.2. Šiuo SL nesukuriamos jokios teisės ir įsipareigojimai pagal tarptautinę teisę.

3. UŽDAVINYS

3.1. Šio SL uždavinys – įtvirtinti bendrąsias NATO AP misijos ir kitos veiklos ore įgyvendinimo nuostatas, kartu užtikrinant saugų ir veiksmingą naudojimąsi oro erdve siekiant patenkinti civilinių ir karinių oro erdvės naudotojų poreikius.

3.2. Nacionalinės civilinės ir karinės oro erdvės koordinavimo procedūros bus nustatytos atskirais susitarimais, kuriuos pasirašys atitinkamos nacionalinės Baltijos valstybių institucijos. Minėti susitarimai bus pridėti prie šio SL kaip Nacionaliniai techniniai priedai (NTP).

4. PAREIGOS

4.1. NATO AP misijos tikslas yra taikos laikotarpiu išlaikyti NATO oro erdvės – Aljanso oro erdvės dalies vientisumą. Norint tai pasiekti, būtina nustatyti bet kokius NATO oro erdvės – Aljanso oro erdvės dalies sutrikdymus ar pažeidimus, sulaikyti, apklausti ir (arba) atpažinti bet kokią neatpažintą skraidantį / oro objektą arba imtis veiksmų pagal galiojančias NATO procedūras. NATO AP misija parodo Aljanso ryžtingumą ir solidarumą prieš bet kokią krizę. Misijos tikslas – dislokuoti pajėgas ir naudotis paskirtąja vadovavimo ir valdymo (V2) infrastruktūra tam, kad misiją būtų galima įgyvendinti visais atžvilgiais. AP operacijos galėtų būti vykdomos ilgesnį laikotarpį, tačiau kovinės parengties (angl. QRA (I), Quick Reaction Alert (Interceptor) pajėgos ir kiti reikiami darbuotojai turės dirbti, o įranga turės būti naudojama rotacijos pagrindais.

4.2. NATO vadų pareigos ir AP misijos vykdymo procedūros nustatytos atitinkamuose NATO dokumentuose. Visų pirma, Sąjungininkų pajėgų Europoje vyriausiasis vadas (angl. SACEUR, Supreme Allied Commander Europe) atsako už bendrą NATO BAP misijos įgyvendinimą, vadovaudamasis atitinkamais Šiaurės Atlanto Tarybos, NATO karinio komiteto sprendimais ir galiojančia Strategine direktyva. Prie BAP prisidedantys sąjungininkai atsako už savo pajėgų ir paramos elementų dislokavimą. Dislokuotas AP pajėgas valdo SACEUR operacinė vadavietė (angl. OPCOM, Operational Command). NATO karinės institucijos (NKI) yra atsakingos už pajėgų telkimo proceso palengvinimą, priimančiosios valstybės paramą ir prireikus už dislokuotų pajėgų bei paramos elementų tarpusavio sąveikos koordinavimą.

4.3. Baltijos valstybių oro erdvė yra patruliavimo ore rajono dalis ir patruliavimas joje priskiriamas Uedeme, Vokietijoje, veikiančiam NATO Jungtiniam oro operacijų centrui (angl. CAOC, Combined Air Operations Centre). Uedemo CAOC vadas įgyvendina taktinio vadovavimo (angl. TACOM, Tactical Command) funkcijas jam priskirtų pajėgų atžvilgiu. Uedemo CAOC vadas įgyvendina TACOM funkcijas QRA(I) pajėgų atžvilgiu Baltijos valstybių karinėse aviacijos bazėse¹, taip pat Valdymo ir pranešimų centruose (angl. CRC, Control and Reporting Centre), Valdymo ir pranešimų postuose (angl. CRP, Control and Reporting Post), Oro valdymo centre (angl. ACC, Air Control Centre) / Atpažinto oro erdvės vaizdo (angl. RAP, Recognised Air Picture) kūrimo centre (angl. RPC, Production Centre) / Radaro jutiklių duomenų apibendrinimo poste (angl. SFP, Sensor Fusion Post) (bendrai vadinamuose Oro išžvalgymo ir sekimo sistema (angl. ARS, Aerial Reconnaissance and Surveillance), dislokuojamuose ACC / RPC / SFP (bendrai vadinamuose Dislokuojamąja oro išžvalgymo ir sekimo sistema (angl. DARS, Deployable Aerial Reconnaissance and

¹ 2015 m. gruodžio 14 d. Bendras Estijos, Latvijos ir Lietuvos gynybos ministrų komunikatas.

Surveillance) ir NATO išankstinio įspėjimo ir kontrolės sistemose (angl. NAEW&C, NATO Airborne Early Warning & Control).

4.4. Karmėlavos CRC atliks pagrindinę Misijų valdymo vieneto (angl. MCU, Mission Control Unit) funkciją Baltijos valstybėse ir įgyvendins QRA(I) pajėgų taktinio valdymo (angl. TACON, Tactical Control) funkcijas. Atsižvelgiant į operacinius poreikius, NATO pritarmą ir turimus pajėgumus, kiti MCU (įskaitant CRP, ARS, Dislokuojamąją oro išžvalgymo ir sekimo sistemą (angl. DARS, Deployable Aerial Reconnaissance and Surveillance) ar NAEW&C) galėtų prisiimti atsakomybę už QRA(I), kitą NATO karinę veiklą ore, pavyzdžiui, pratybas ir nuolatinis skrydžių mokymus, ir (arba) prireikus dubliuoti Karmėlavos CRC funkcijas. Tuo atveju, kai TACON įgaliojimai perduodami skirtingiems kariniams valdymo vienetams, Karmėlavos CRC apie tai praneša visoms atitinkamoms oro eismo kontrolės (angl. ATC, Air Traffic Control) tarnyboms.

4.5. Taline, Rygoje ir Vilniuje veikiančios Baltijos valstybių ATC tarnybos ir šių valstybių skrydžių informacijos regionai (angl. FIR, Flight Information Region) yra atsakingi už oro eismo paslaugų (angl. ATS, Air Traffic Services) teikimą pagal Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) nustatytą oro erdvės klasifikaciją, atsižvelgiant į jų atsakomybės oro erdvės šonines ir vertikalias ribas, paskelbtas atitinkamuose nacionaliniuose oro navigacijos informacijos leidiniuose (angl. AIP, Aeronautical Information Publication). Šios ATC tarnybos teikia oro eismo paslaugas NATO AP orlaiviams ar kitiems kariniams skrydžiams pagal nacionalines civilines ir karines procedūras bei taisykles, nustatytas šio SL Nacionaliniuose techniniuose prieduose (NTP).

4.6. Šio SL nuostatos taip pat taikomos karinėms ATC tarnyboms, kai joms būtina teikti oro eismo paslaugas NATO kariniams orlaiviams.

5. APIBRĖŽTYS IR PRIELAIIDOS

5.1. Atliekant karinių ir kitų valstybės orlaivių skrydžius būtina, kad jų įgulos, oro eismo valdymo (angl. ATM, Traffic Management) ir oro gynybos (angl. AD, Air Defence) tarnybų darbuotojai turėtų ne vien tik civilinės aviacijos srities įgūdžių ir gebėjimų. Siekiant įgyti ir palaikyti tokį aukštą profesionalumo, parengties ir veiksmingumo lygį, ne visa karinės aviacijos veikla gali būti vykdoma laikantis civilinei aviacijai taikomų ICAO taisyklių ir procedūrų (bendrasis oro eismas). Siekiant užtikrinti bendrą oro navigacijos saugumą, ši konkreti karinės aviacijos veikla vykdoma pagal operatyvinio oro eismo (OAT) taisykles ir procedūras. Šios taisyklės ir procedūros apima įvairias operacines ir mokymo misijas, įskaitant, bet neapsiribojant, kuro papildymo ore (angl. Air-to-Air Refuelling), grupinio orlaivių skrydžio (angl. Formation Flying), kovinio manevravimo ore (angl. Air Combat Manoeuvring), skrydžių žemame aukštyje (angl. Low-Level) ir skrydžių „oras-žemė“ (angl. Air-to-Ground), taip pat išankstinio įspėjimo ir kontrolės (angl. AEW, Airborne Early Warning) misijas.

5.2. Atsižvelgiant į šio SL taikymo sritį, taikomos tokios apibrėžtys ir daromos tokios prielaidos:

5.2.1. Bendrasis oro eismas (angl. GAT, General Air Traffic): „skrydžiai, atliekami laikantis atitinkamų ICAO standartų ir rekomenduojamos praktikos ir (arba) nacionalinės civilinės aviacijos taisyklių ir procedūrų.“ NATO valstybių kariniai orlaiviai ir kiti NATO orlaiviai skraido vadovaudamiesi GAT taisyklėmis, kai jie:

- skrenda iš karinių specialiosios paskirties (SP) oro erdvių ar į jas;
- skrenda į mokomuosius skrydžius tam tikru maršrutu;
- atlieka kitus karinius skrydžius;
- skrenda iš karinių bazių į atsarginius aerodromus ar iš atsarginių aerodromų į karines bazes;
- atlieka TANGO skubiojo pakilimo skrydžius (angl. TANGO Scramble (T-SCR) prieš įskrisdami į paskirtąją oro erdvės zoną;
- atlieka ROMEO skubiojo pakilimo skrydžius (angl. ROMEO Scramble (R-SCR) už karinių SP oro erdvių ribų.

Paprastai taip suskirstytai NATO karinių oro pajėgų veiklai jokia specialii pirmenybė kito eismo atžvilgiu nesuteikiama.

5.2.2. Operatyvinis oro eismas (angl. OAT, Operational Air Traffic): „su oro erdvės patruliavimu ar kitais kariniais manevrais ir operacijomis susiję skrydžiai, kurie atliekami nesilaikant GAT taisyklių“. Visų pirma, karinis NATO valstybių orlaivis atlieka OAT skrydį, kai jis:

- atlieka ALPHA skubiojo pakilimo skrydį (angl. ALPHA Scramble (A-SCR);
- neskrenda už karinės SP oro erdvės ribų ir yra pavaldus MCU, vadovaujantis atitinkamomis nacionalinėmis taisyklėmis, kaip nurodyta NTP.

5.2.3. Civiliniai ir kariniai aerodromai gali būti naudojami kaip atsarginiai aerodromai. Kariniai orlaiviai gali naudotis civiliniu aerodromu kaip atsarginiu aerodromu vadovaujantis AIP paskelbtomis ir NTP aprašytomis nacionalinėmis procedūromis. Jei karinių orlaivių operatoriai tokių procedūrų laikytis negali, jie turi būti atsakingi už alternatyvių priemonių parengimą. Šias alternatyvias priemones turės iš anksto bent prieš 30 darbo dienų patvirtinti atsakingos institucijos (angl. CAA, Civil Aviation Agency). Artėjimo tūpti ir nusileidimo manevrai bus vykdomi pagal civilinio oro eismo kontrolės tarnybą (angl. ATC, Air Traffic Control) nurodymus. Paskirtieji padalinio ryšių palaikymo pareigūnai (angl. DLO, Detachment Liaison Officers) privalo užtikrinti, kad standartinės dislokuotų orlaivių veiklos procedūros (įskaitant veiksmus susidarius ekstremaliosioms situacijoms) būtų per nacionalinius kontaktinius asmenis (KA) pateiktos atitinkamiems aerodromų darbuotojams, kaip nurodyta NTP. DLO taip pat turėtų pasirūpinti, kad aerodromo darbuotojai būtų apmokyti teikti orlaiviams antžemines paslaugas.

5.2.4. Veiklai ore, kitai nei AP misija, gali būti naudojami specialiai paskirti kariniai ir civiliniai aerodromai, vadovaujantis nacionalinėmis AIP paskelbtomis ar aprašytomis NTP procedūromis.

5.3. Apibrėžtoji bendro intereso zona yra Talino, Rygos ir Vilniaus skrydžių informacijos regionais (FIR) apribota oro erdvė, kaip paskelbta nacionaliniuose AIP.

6. NATO ORO POLICIJOS MISIJA

6.1. NATO AP yra nuolatinė taikos laikotarpio misija, kurią vykdančios naudojamosi oro stebėjimo ir kontrolės sistema (angl. Air Surveillance and Control System), oro vadavietė (V2) ir atitinkamomis oro gynybos pajėgomis, įskaitant perėmimo orlaivius ir išankstinio

įspėjimo sistemas, siekiant 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę išlaikyti NATO oro erdvės – Aljanso oro erdvės dalies vientisumą.

6.2. Atitinkamos civilinės ATC tarnybos yra atsakingos už tai, kad būtų galima saugiai atskirti kitą oro eismą nuo radarais atpažintų ALPHA-SCR skrydžius atliekančių karinių orlaivių, kai patvirtinama tokia pagrindinė su misija susijusi informacija kaip reikiama skrydžio kryptis ir aukštis (-iai). Oro eismo paslaugų teikimas koordinuojamas atlikus toliau aprašytas procedūras.

6.3. NATO valstybių kariniams orlaiviams ir kitiems AP misijose dalyvaujantiems NATO orlaiviams leidimas kirsti sieną Baltijos valstybėse nebūtinai. Tačiau šis leidimas gali būti būtinas, kai orlaiviai nukreipiami į ne Baltijos valstybėse esančius aerodromus. Iš esmės, sienos kirtimo procedūroms bus taikomi galiojantys NATO valstybių tarpusavio susitarimai.

6.4. Specialiosios su ALPHA-SCR skrydžiais bendro intereso zonoje susijusios nuostatos

6.4.1. ALPHA-SCR – tikra oro gynybos misija, pradėta vykdyti siekiant sulaikyti, užklausti orlaivius, nustatyti jų tapatybę, įsikišti ir galbūt sunaikinti dėl galimo pavojaus iš oro grėsmės. ALPHA-SCR misiją vykdančios orlaiviai turi naudotis oro erdve pirmenybę prieš visus kitus oro eismo dalyvius, išskyrus orlaivius, kuriuos ištiko avarija. ALPHA-SCR misijos vykdomos vadovaujantis OAT taisyklėmis ir joms neprivaloma pateikti skrydžio plano.

6.4.2. Pareigos ir koordinavimo procedūros

6.4.2.1. Vykdam ALPHA-SCR misijas, paskirtasis MCU prisiima atsakomybę už AP naikintuvų valdymą visos misijos laikotarpiu Talino, Rygos ir Vilniaus skrydžių informacijos regione (FIR).

6.4.2.2. MCU užtikrina, kad būtų laikomasi atitinkamų saugumo standartų. Vykdam ALPHA-SCR misijas, reikalaujama, kad MCU vieneto pamainos viršininkai užtikrintų kuo saugesnį ore patruliuojančių orlaivių atskyrimą nuo visų kitų netoliese esančių oro eismo dalyvių.

6.4.2.3. MCU vieneto pamainos viršininkas užtikrina kuo didesnę visų kitų atitinkamoje oro erdvės dalyje esančių oro eismo dalyvių saugumą. MCU vieneto pamainos viršininkas, vadovaudamasis turima ATC tarnybų gauta informacija, užtikrina, kad kitų orlaivių saugumui toje oro erdvės zonoje nekiltų grėsmė.

6.4.2.4. Davus įsakymą vykdyti ALPHA-SCR misiją, MCU vieneto pamainos viršininkas arba jo paskirtas atstovas užtikrina kuo geresnę veiksmų su atitinkamomis ATC tarnybomis koordinavimą visais misijos vykdymo etapais. Prieš pat pradėdam vykdyti ALPHA-SCR misiją, atitinkamai ATC tarnybai pranešama tokia informacija:

- a) AP orlaivių išskridimo aviacijos bazė;
- b) taikinio, dėl kurio orlaiviams buvo įsakyta skubiai pakilti, padėtis ir tapatybė (SSR kodas 3 A / C režimu jei žinoma);
- c) radijo šaukinys ir AP orlaivio SSR kodas 3 A / C režimu;
- d) reikiami taikinio kurso ir skrydžio aukščio duomenys, kad taikinį būtų galima pasiekti trumpiausiu keliu;
- e) informacija, jei reikalingas viršgarsinis skrydis;

f) prireikus bet kokia kita papildoma informacija.

6.4.2.5. Civilinės ATC tarnybos yra atsakingos už tai, kad būtų išvengta bet kokių galimų konfliktų su ALPHA-SCR orlaiviais / orlaivių grupe, taip užtikrinant įprastą jų valdomų pagal GAT taisykles skrendančių orlaivių atskyrimą ir užtikrinant šių orlaivių atskyrimą nuo ALPHA-SCR skrydžius atliekančių karinių orlaivių.

6.4.2.6. ATC tarnyba privalo patvirtinti MCU gautą informaciją apie ALPHA-SCR misiją ir suteikti būtiną paramą, kad užtikrintų ALPHA-SCR misijos skrydžiams reikiamą pirmenybę naudotis oro erdve.

6.4.2.7. ATC tarnyba patvirtina ALPHA-SCR misijai įvykdyti reikalingus skrydžio kurso ir skrydžio aukščio duomenis ir deda visas pastangas, kad užtikrintų, jog šių reikalavimų būtų laikomasi. Išimtinėmis aplinkybėmis, kai dėl svarių saugumo priežasčių reikiamas skrydžių aukštis negali būti suteiktas, ATC tarnyba privalo suteikti alternatyvų skrydžio aukštį, kuris turės mažiausią poveikį išskrendantiems QRA(I) orlaiviams. Šiuo išimtinio atveju reikiamas aukštis turi būti suteiktas kuo skubiau, kai tik tai leidžiama pagal oro eismo sąlygas.

6.4.2.8. Kadangi ALPHA-SCR misija vykdoma ore, MCU informuoja atitinkamas civilines ATC tarnybas apie AP orlaivių atpažinimą, pranešdamas duomenis apie SSR kodus ir orlaivio padėtį, taip pat informaciją apie skrydžio aukščių susikirtimo taškus ir atitinkamai kitą svarbią informaciją. Paprastai atitinkamos civilinės ATC tarnybos neatsako už ALPHA-SCR misiją vykdančių AP orlaivių atskyrimą, tačiau jos pateikia turimą oro eismo informaciją visiems kitiems netoli AP orlaivių skrendantiems orlaiviams.

6.4.2.9. Atitinkamos civilinės ATC tarnybos imasi visų reikiamų veiksmų, kad išvengtų bet kokių galimų jų valdomų ar kitaip joms žinomų orlaivių ir ALPHA-SCR misiją vykdančių orlaivių tarpusavio konfliktų ar padėtų juos išspręsti.

6.4.2.10. Kitos galimos nacionalinės procedūros nurodytos NTP.

6.5. Naudojimasis atsakikliais

6.5.1. ALPHA-SCR misiją vykdančios orlaiviai nustato atsakiklį MCU paskirto ir oro pajėgų vadovybės AIRCOM (angl. Air Command) nustatyto SSR kodo 3A / C režimu, kaip aprašyta NTP.

6.5.2. Kai tai susiję su grupiniais karinių orlaivių skrydžiais, orlaivių grupės vadas nustato atsakiklį paskirtojo SSR kodo 3A / C režimu, išskyrus atvejus, kai orlaiviai išsiskiria operaciniais tikslais. Kiti orlaiviai privalo nustatyti atsakiklį „kovinės parengties“ režimu. Šiuo atveju informacija nedelsiant turi būti pateikiama atitinkamai ATC tarnybai.

6.5.3. Kai orlaiviui kyla problemų dėl SSR atsakiklio, naikintuvų kontrolės karininkas (angl. Fighter Allocator) ar paskirtasis jo atstovas MCU informuoja atitinkamą civilinę ATC tarnybą apie tai, ar orlaiviai tęs misiją be veikiančio SSR kodo atsakiklio, nustatyto 3A / C režimu.

6.5.4. Suderinus MCU ir atitinkamų civilinių ATC tarnybų veiksmus, MCU gali nurodyti ALPHA-SCR misiją vykdančioms orlaiviams išjungti juose esančius SSR atsakiklius vadovaujantis karinėmis taisyklėmis arba kai tai būtina operacijų tikslais.

NEIŠSLAPTINTA INFORMACIJA, KURI GALI BŪTI SKELBIAMA VIEŠAI

6.5.5. Išjungus SSR atsakiklius MCU užtikrina GAT eismo dalyvių ir ALPHA-SCR misiją vykdančių orlaivių skrydžių saugumą. MCU išlieka atsakingas už aukščiausio lygio saugumo standartų išlaikymą atsižvelgiant į misijos reikalavimus, kad nurodytoje oro erdvės dalyje nekiltų grėsmė jokių kitų skrydžių saugumui.

6.5.6. Vėl įjungus atsakiklį, MCU nedelsdamas apie tai praneša atitinkamai ATC tarnybai.

6.6. Jei perimamas civilinis orlaivis, ALPHA-SCR misiją vykdančys orlaiviai, remiami MCU naikintuvų valdymo tarnybų ir koordinuodami savo veiksmus su ATC tarnybomis, imasi atitinkamų priemonių, kad išvengtų susidūrimų ore vengimo sistemos (angl. ACAS, Airborne Collision Avoidance System) aktyvinimo tol, kol pati sistema nepradės skelbti pavojaus.

6.7. Baigus vykdyti ALPHA-SCR misiją, MCU informuoja atitinkamą ATC tarnybą (-as) apie esamą karinio orlaivio padėtį ir prašo paskirti skrydžio maršrutą / aukštį, kad jis galėtų sugrįžti į karinę aviacijos bazę ar paskirties aerodromą. Kai tai patogu, atsakingas MCU turėtų pakeisti ALPHA skrydžių statusą į TANGO ir perduoti misiją atitinkamai ATC tarnybai, kad orlaiviams, GAT dalyviams, būtų teikiamos įprastos oro eismo paslaugos.

6.8. Prieš perduodant karinius orlaivius, prireikus turėtų būti prašoma pirminio ATC leidimo.

6.9. Jei prarandamas ryšys su MCU, ALPHA-SCR misija paprastai nutraukiama ir AP orlaiviai / orlaivių grupė susisieikia su atitinkama ATC tarnyba dėl įprasto oro eismo paslaugų jiems, kaip GAT dalyviams, teikimo.

Skrydžių statusas – pakeitimo procedūros

6.10.1. Operacinė padėtis gali lemti, kad bet kuriuo momentu gali prireikti T-SCR misijos statusą pakeisti į ALPHA statusą. Tokiu atveju MCU kuo skubiau praneša apie tai atitinkamai ATC tarnybai (-oms). Atitinkama ATC tarnyba (-os), gavusi (-usios) pranešimą, užtikrina, kad būtų skubiai reaguojama į karinio skrydžio būsenos pakeitimą.

6.10.2. Jeigu TANGO-SCR misiją vykdančias orlaivis skrenda aktyvioje karinėje SP oro erdvėje, MCU praneša ATC tarnybai atitinkamą informaciją, kaip nurodyta 6.4.2.4 pastraipoje, taip pat nurodo išskridimo iš aktyvios SP oro erdvės laiką (jei taikoma) ir naują paskirtą SSR kodą. MCU prisiima atsakomybę už naują ALPHA-SCR misiją taikydamas 6.4.2. pastraipoje nurodytas procedūras.

6.10.3. ATC tarnybai ir atsakingam MCU suderinus skrydžio aukštį ir maršrutą / kursą, ALPHA-SCR orlaivis įvykdys savo misiją, o MCU patvirtins, kad karinė SP oro erdvė yra laisva.

7. MOKYMO VEIKLA

7.1. Bendrosios nuostatos

7.1.1. Siekiant įgyti ir palaikyti reikiamą parengties lygį, kad būtų galima sėkmingai įvykdyti AP misijas ir remti kitą veiklą oro erdvėje, labai svarbu, kad Baltijos valstybėse esantys ar jose dislokuoti kariniai orlaiviai galėtų tinkamai naudotis oro erdve mokymo tikslais.

NEIŠLAPTINTA INFORMACIJA, KURI GALI BŪTI SKELBIAMA VIEŠAI

7.1.2. NATO vadovaujamos T-SCR misijos ir nacionaliniai mokomieji / pratybų skrydžiai, per kuriuos pagrindinis dėmesys bus skiriamas mokymui perimti orlaivius, bus reguliariai atliekami Talino, Rygos ir Vilniaus FIR.

7.1.3. Papildomi skrydžių mokymo modeliai gali būti taikomi siekiant pakelti įgulos kvalifikaciją, glaudžiai koordinuojant veiksmus su priimančiąja valstybe (angl. HN, Host Nation) ir vadovaujantis nacionalinėmis procedūromis. AP misijoje Baltijos valstybėse dalyvaujančios NATO valstybės privalo aprūpinti tam tikras misijas, kad paremtų priimančiosios valstybės operacijų vykdymo ir stebėjimo personalą ir įgūdžių neatitikties šalinimo mokymą. QRA(I) kovinės parengties būseną ir visos mokymo misijos, kurias numatė dalyvaujančios valstybės, bus pavedamos atlikti derinant veiksmus su AIRCOM.

7.1.4. Visos Dalyvės privalo dėti kuo daugiau pastangų, kad būtų sudarytos galimybės reikiamai mokymo veiklai.

7.1.5. Orlaivių skrydžiai aktyvioje karinėje SP oro erdvėje, kuri yra viešai nustatytos oro erdvės struktūros dalis, atliekami vadovaujantis taikomomis nacionalinėmis taisyklėmis ir veiklos procedūromis, išskyrus tranzitu per tą erdvę ir su ATC leidimu vykstančių orlaivių skrydžius.

7.1.6. Karinių orlaivių mokomieji skrydžiai, įskaitant ir susijusius su NATO AP misija, atliekami vadovaujantis taikomomis nacionalinėmis taisyklėmis ir veiklos procedūromis, visų pirma paskirtoje karinėje SP oro erdvėje, kaip paskelbta nacionaliniuose AIP ir (arba) aprašyta NTP.

7.1.7. Baltijos valstybės nacionaliniu lygmeniu vykdomomis civilinio ir karinio koordinavimo priemonėmis ir dalyvaujant atitinkamiems NATO subjektams užtikrins, kiek įmanoma, papildomą oro erdvę, kad būtų galima vykdyti kitas konkrečias karines NATO operacijas ir patenkinti mokymo poreikius. Kai įmanoma, šis koordinavimas turi būti atliekamas iš anksto.

7.1.8. MCU atsako už naikintuvų valdymo užtikrinimą aktyvioje karinėje SP oro erdvėje, o civilinės ATC tarnybos atsako už oro eismo paslaugų teikimą aktyviose karinėse SP oro erdvėse skraidantiems ar iš jų išskrendantiems kariniams orlaiviams.

7.2. Skrydžio planas

7.2.1. Atliekant mokomąjį skrydį, turi būti pateikiamas GAT / IFR / VST (Skrydžių pagal prietaisus taisyklių (SPT) (angl. IFR, Instrument Flight Rules) / Vizualiųjų skrydžių taisyklių (angl. VST, Visual Flight Rules) skrydžio planas pagal ICAO skrydžio plano formą, vadovaujantis ICAO skrydžio plano pateikimo reikalavimais ir prireikus papildomais reikalavimais, nustatytais valstybės į kurią ar per kurią skrendama.

7.2.2. Turi būti naudojami standartiniai su skrydžio planu susiję pranešimai.

7.3. Naudojimasis karinėmis specialiosios paskirties (SP) oro erdvėmis ir užsakymo procedūros

7.3.1. Talino, Rygos ir Vilniaus skrydžių informacijos regionuose (FIR) esančiomis SP oro erdvėmis galima naudotis vadovaujantis nacionaliniais leidiniais ir jos turi būti užsakomos per atitinkamas civilines ATC tarnybas / Oro erdvės valdymo padalinius (angl. AMC, Airspace Management Cell). Karinio dispečerio tarnyba bus atsakinga už kasdienių

prašymų priėmimą ir atliks koordinavimo vieneto funkciją, vadovaujantis NTP aprašytais procedūromis.

7.3.2. SP oro erdvių aktyvinimas grindžiamas galimybe naudotis oro erdve, kai ją įvertina civilinė ATC tarnyba / AMC ir pritaikius lankstaus oro erdvės naudojimo principus (angl. FUA, Flexible Use of Airspace). ATC tarnyba / AMC turėtų kuo labiau užtikrinti galimybę naudotis karinėmis SP oro erdvėmis, kai jų to prašoma, vadovaudamiesi savo oro erdvės valdymo prioritetais.

7.3.3. Jei nėra galimybės naudotis karine SP oro erdve, kai to prašoma, turėtų būti pasiūlomas kitas naudojimosi laikas.

7.3.4. ICAO oro erdvės klasifikacija netaikoma OAT dalyviams, atliekantiems skrydžius aktyvioje karinėje SP oro erdvėje.

7.4. Naudojimasis atsakikliu

7.4.1. Talino, Rygos ir Vilniaus skrydžių informacijos regionuose (FIR) iš karinių aviacijos bazių į karines SP oro erdves ir tose karinėse SP oro erdvėse skrendantys kariniai orlaiviai nustato atsakiklį MCU paskirto ir AIRCOM (kai tai susiję su T-SCR misijomis) ar nacionalinių karinių institucijų nustatyto SSR kodo 3A / C režimu, kaip aprašyta NTP.

7.4.2. Kariniai orlaiviai, kylantys iš ne Baltijos valstybėse esančių karinių aviacijos bazių, nustato atsakiklį atitinkamos ATC tarnybos paskirto SSR kodo 3A / C režimu. Įskridus į SP oro erdvę, SSR kodas, vadovaujantis MCU nurodymais, pakeičiamas.

7.4.3. SP oro erdvėje skrendantys kariniai orlaiviai, už kurių skrydį atsako MCU, gali neatsiliepti į signalą, atsižvelgiant į jų vykdomos mokymo užduoties tipą. Vadovaujantis kariniais operaciniais reikalavimais, apie tai turėtų būti pranešama atitinkamai (-oms) ATC tarnybai (-oms).

7.4.4. Kai tai susiję su karinių orlaivių grupės skrydžiais, orlaivio vadas nustato atsakiklį paskirto SSR kodo 3A / C režimu. Kiti orlaiviai turi perjungti atsakiklio jungiklį į budėjimo režimo padėtį ir laikyti tokioje padėtyje tol, kol jie yra paskirtoje oro erdvėje, kurioje jie privalo nustatyti atsakiklį paskirtų SSR kodų 3A / C režimu.

7.4.5. Kai orlaiviams kyla problemų dėl SSR 3A/C režimo, paskirtasis jų atstovas MCU derina su tuo susijusius veiksmus su atitinkama ATC tarnyba ir prašo leidimo tęsti skrydį. Skrydis tęsiamas atsižvelgiant į iš orlaivio siunčiamus pranešimus ir į eismo srautus.

7.5. Atskyrimas

7.5.1. Atskyrimo nuo aktyvių karinių SP oro erdvių standartus nustato atitinkamos nacionalinės institucijos ir jie pateikiami NTP.

7.5.2. Civilinės ATC tarnybos gali paprašyti MCU leisti kitiems oro eismo dalyviams skristi tranzitu per aktyvią karinę SP oro erdvę, vadovaujantis NTP pateiktomis koordinavimo procedūromis.

7.5.3. Misijos / orlaivių grupės vadas, atskiri įgulų vadai ir MCU užtikrina, kad būtų laikomasi atitinkamų nacionalinių taisyklių, kuriomis nustatomi privalomi atstumai / buferinės saugumo zonos neviršijant minėtų erdvių ribų, kaip nurodyta NTP.

7.6. Orlaivių grupės skrydžiai

NEIŠLAPTINTA INFORMACIJA, KURI GALI BŪTI SKELBIAMA VIEŠAI

7.6.1. Civilinės ATC tarnybos laikys standartinę orlaivių grupę vienu skrydžiu, neatsižvelgdamos į tai, ar orlaiviai skrenda kaip GAT ar kaip OAT dalyviai. Atitinkamai ATC tarnybai leidus, orlaivių tarpusavio išsidėstymo kriterijai gali būti padidinti iki 3 jūrmylių ir (arba) 1000 pėdų.

7.6.2. Orlaivių grupę gali būti padalyta susidarius nenumatytoms aplinkybėms arba, jei tai būtina, atsižvelgiant į taktinę situaciją vykdant ALPHA-SCR misiją, iki tol pranešus apie tai atitinkamai civilinei ATC tarnybai. Orlaivių, kurie skrenda kaip GAT dalyviai, grupę gali būti padalyta gavus atitinkamos civilinės ATC tarnybos leidimą. Įgulos vadas praneša šaukinių seką.

7.7. Skrydžiai žemame aukštyje

7.7.1. Šie skrydžiai atliekami vadovaujantis NTP pateikiamomis nacionalinėmis taisyklėmis.

7.8. Viršgarsiniai skrydžiai

7.8.1. Viršgarsiniai skrydžiai, kurie nėra skrydžiai atliekami per ALPHA-SCR misiją, atliekami vadovaujantis nacionalinėmis NTP pateikiamomis taisyklėmis.

7.9. Gynybos priemonės ir kitos karinės sistemos

7.9.1. Karinė oro pajėgų veikla gali apimti gynybos priemonių (antiradiolokacinės juostelės, signalinės raketos ir kitos priemonės) ir kitų karinių sistemų taikymą paskirtoje karinėje SP oro erdvėje, vadovaujantis NTP pateikiamomis nacionalinėmis taisyklėmis.

8. **BENDROS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ PROCEDŪROS**

8.1. Bendrosios nuostatos

8.1.1. Jei karinis orlaivis patiria avariją, turi būti laikomasi šių procedūrų:

a) Jei orlaivį valdo civilinė ATC tarnyba:

- 1) Ištikus avarijai turi būti nedelsiant taikomas atsakiklio 3A kodo 7700 režimas;
- 2) karinio orlaivio įgula turi duoti „avarijos“ signalą ir pranešti apie numatomus veiksmus;
- 3) Civilinė ATC tarnyba informuos MCU apie paskelbtą avarinę padėtį ir pilotų ketinimus;
- 4) Orlaivis ir toliau lieka pavaldus atitinkamai civilinei ATC tarnybai.

b) Jei orlaivį valdo MCU (kai tai susiję su ALPHA-SCR misija) ir (arba) orlaivis yra karinėje SP oro erdvėje:

1) MCU kuo skubiau praneša civilinei ATC tarnybai apie bet kokią paskelbtą avarinę padėtį ir pilotų ketinimus. Avarijos ištiktas karinis orlaivis bus perduotas civilinei ATC tarnybai, kad jos valdomas grįžtų atgal į bazę arba į tinkamą atsarginį aerodromą, kai įmanoma.

9. **NAUDOJIMASIS ORO ERDVE YPATINGOMIS APLINKYBĖMIS**

9.1. Taikos laikotarpiu NATO reaguojant į saugumo padėtį regione gali prireikti naudotis papildoma oro erdve Baltijos valstybėse karinėms oro pajėgų operacijoms ir (arba) didelio masto pratyboms vykdyti, taip pat per labai trumpą laiką, įskaitant perdislokavimo oro

transporto skrydžius, veiklą, susijusią su nuotoliniu būdu valdomų orlaivių sistemomis (angl. RPAS, Remotely Piloted Aircraft Systems), ir kitus karinius skrydžius. Susiklosčius tokioms aplinkybėms, atitinkamos Baltijos valstybių civilinės ir karinės institucijos gali derinti specialias civilines ir karines oro erdvės valdymo priemones su NATO vadavieta (HQ). (Tarptautinis personalo / Gynybos investicijų padalinys) (angl. IS/DI, International Staff / Defence Investment Division).

10. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

10.1. Galiojimas

10.1.1. Šis SL įsigalios ir pakeis HQ AIRCOM ir Estijos, Latvijos ir Lietuvos SL (2013 m. sausio 21 d. redakcija, Nr. 9), kai jį pasirašys visos Dalyvės, ir galios tol, kol Dalyvės jo nenutrauks.

10.2. Pasirašymas

10.2.1. Kiekviena Dalyvė saugos originalų pasirašytą SL egzempliorių, o SL kopijos bus pateiktos bet kurioms atitinkamoms civilinėms ir karinėms institucijoms / įstaigoms.

10.3. Pakeitimai ir nukrypimai

10.3.1. Kiekviena Dalyvė gali bet kada siūlyti šio SL pakeitimus. Visos Dalyvės turi peržiūrėti visus pasiūlytus pakeitimus, patikslinimus ar dalinius pakeitimus ir jiems pritarti.

10.3.2. Kiekvienai Baltijos valstybei tenka išimtinė atsakomybė už NTP parengimą ir peržiūrą. AIRCOM Ramšteino vadavietai turės būti pranešama apie kiekvieną NTP peržiūrą iki NTP įsigaliojimo datos.

10.3.3. Gali pasitaikyti atvejų, kai bus būtina atsitiktinai nukrypti nuo šio SL prieduose nurodytų procedūrų. Šiomis aplinkybėmis tikimasi, kad skrydžių / oro gynybos vadovai priims tinkamus sprendimus oro eismo saugumui ir veiksmingumui užtikrinti. Apie bet kokią nukrypimą nuo SL turi būti pranešama per atitinkamą civilinę ir karinę vadovavimo grandinę. Prireikus suinteresuotos šalys kartu su NATO IS / DI / Aerokosminių pajėgumų skyriumi (angl. AER, Aerospace Capabilities Section) turi ištirti ir įvertinti visus pranešimus apie incidentus.

10.4. Nutraukimas

10.4.1. Šis SL gali būti bet kada nutrauktas abipusiu Dalyvių susitarimu, jeigu nutraukiančioji šalis paskelbia apie savo ketinimą atšaukti SL, pranešdama apie tai iš anksto bent prieš 30 dienų iki nutraukimo įsigaliojimo datos.

10.5. Ginčų sprendimas

10.5.1. Kilus bet kokių abejonių ar nesutarimų dėl bet kurių šio SL nuostatų aiškinimo arba kilus ginčų dėl jo taikymo, Dalyvės stengiasi pasiekti kiekvienai jų priimtina sprendimą.

10.5.2. Bet koks ginčas dėl šio SL aiškinimo ar taikymo sprendžiamas dalyvių derybomis atitinkamu lygmeniu ir nebus perduodamas spręsti jokiam nacionaliniam ar tarptautiniam teismui ar trečiajam šaliai.

[Data] _____, Briuselis

**Estijos Respublikos gynybos ministerijos
vardu**

**Estijos Respublikos ekonomikos reikalų
ir ryšių ministerijos vardu**

p. Hannes Hanso
Gynybos ministras

p. Kristen Michal
Ekonomikos ir infrastruktūros reikalų
ministras

Latvijos Respublikos Vyriausybės vardu

p. Raimonds Bergmanis
Gynybos ministras

Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu

p. Juozas Olekas
Krašto apsaugos ministras

NATO vardu

Ambasadorius Alexander Vershbow
NATO generalinio sekretoriaus
pavaduotojas

DOKUMENTO PAKEITIMŲ REGISTRAVIMAS

Toliau pateikiamoje lentelėje įrašyta visa šio SL redakcijų sekos istorija.

PAKEITIMAS	DATA	PAKEITIMO PRIZASTYS	PUSLAPNIAI PAKEISTOS NUOSTATOS

A PRIEDAS

TERMINOLOGIJA

A.1.1. Patruliavimas ore (angl. AP, Air Policing)

Taikos meto misija, kurią vykdančią naudojamasi oro stebėjimo ir kontrolės sistema, oro pajėgų vadovavimo ir valdymo struktūra ir atitinkamomis oro erdvės gynybos pajėgomis, įskaitant perėmimo orlaivius, siekiant išsaugoti NATO oro erdvės – Aljanso oro erdvės dalies vientisumą.

A.1.2. Patruliavimo ore atsakomybės rajonas (angl. APA, Air Policing Area)

Oro erdvė, kurioje CAOC, vadovaudamasis sutartais dokumentais ir procedūromis, vykdo patruliavimo ore operacijas siekdamas įgyvendinti savo taikos meto misiją.

A.1.3. Oro erdvės stebėjimas

Sisteminis oro erdvės stebėjimas elektroninėmis, vizualinėmis ar kitomis priemonėmis, visų pirma siekiant atpažinti ir nustatyti savo ir priešų orlaivių bei raketų judėjimą stebimoje oro erdvėje.

A.1.4. Oro eismo kontrolės vienetas (angl. ATC Unit, Air Traffic Control Unit)

Oro eismo kontrolės (ATC) tarnyba gali reikšti įvairiai vadinamus padalinius – rajono skrydžių valdymo centrą, prieigų skrydžių valdymo centrą ar aerodromo skrydžių valdymo centrą.

A.1.5. Oro erdvės struktūra

Tam tikra apibrėžta oro erdvė, skirta saugiam ir optimaliam orlaivio veikimui užtikrinti.

A.1.6. NATO oro erdvė

Oro erdvė virš bet kurios NATO valstybės ir jos teritorinių vandenų.

A.1.7. Aljanso oro erdvė

NATO oro erdvė ir bet kuris oro erdvės rajonas, kuriuose NATO gali vykdyti operacijas ir kurie suderinti su NATO Taryba.

A.1.8. Oro eismo paslaugų tarnyba (angl. ATS Unit, Air Traffic Services Unit)

Bendra sąvoka, galinti reikšti skrydžių valdymo tarnybą, skrydžių informacijos centrą ar oro eismo paslaugų pranešimų tarnybą.

A.1.9. Skrydžių valdymo paslaugų tarnyba

Paslaugos, teikiamos siekiant:

a) neleisti susidurti: 1) orlaiviams ir 2) manevravimo lauke esantiems orlaiviams su kliūtimis;

b) užtikrinti deramą oro eismo spartą ir palaikyti tvarkingą oro eismo srautą.

A.1.10. Oro erdvės valdymas

NEIŠLAPTINTA INFORMACIJA, KURI GALI BŪTI SKELBIAMA VIEŠAI

Procedūrų, kuriomis reglamentuojamas oro erdvės planavimas ir organizavimas, įgyvendinimas ir koordinavimas siekiant sumažinti riziką ir sudaryti galimybę veiksmingai ir lanksčiai naudoti oro erdvę.

A.1.11. Kuro papildymas ore (angl. AAR, Air-to-Air Refuelling)

Karinės aviacijos atliekama operacija skrendančio orlaivio kuro atsargoms papildyti. AAR operacijos paprastai atliekamos tam skirtuose kariniuose mokomuosiuose rajonuose (pavyzdžiui, laikinai rezervuotoje oro erdvėje (TRA, angl. Temporary Reserved Airspace) / laikinai atskirtose zonose (angl. TSA, Temporary Segregated Area) arba jos atliekamos pagal kitus oro erdvės susitarimus, kurie buvo iš anksto suderinti su ATC tarnyba, kaip neįprastas oro eismas.

A.1.12. Išankstinis įspėjimas (angl. AEW, Airborne Early Warning)

Karinės aviacijos operacija, kurią atliekant orlaivyje naudojami elektroniniai siųstuvai. AEW operacijos paprastai atliekamos paskirtuose rajonuose (pavyzdžiui, TSA / TRA) arba jos atliekamos laikantis kitų oro erdvės susitarimų, kurie buvo iš anksto suderinti su ATC tarnyba, kaip neįprastas oro eismas.

A.1.13. Orlaivio pakėlimas

Nurodymas orlaiviui, kuris yra budinčiojo orlaivio parengties būsenoje, nedelsiant pakilti.

A.1.14. Skubusis pakilimas

Įsakymas orlaiviui kuo skubiau pakilti, paprastai su užduotimi.

A.1.15. ALPHA skubiojo pakilimo (A-SCR) misija

Taktinė karinio orlaivio, dalyvaujančio tikrame su patruliavimu ore susijusiame incidente, užduotis.

A.1.16. Atsakomybės rajonas (angl. AoR, Area of Responsibility)

Apibrėžta oro erdvės teritorija, kurioje ATC tarnyba atsako už oro paslaugų teikimą.

A.1.17. Bendrų interesų rajonas

Tam tikra apibrėžta bendra oro erdvė, dėl kurios tarpusavyje susitarė ATC tarnybos, nusidriekianti į gretimą / gretimą apačioje plytintį atsakomybės rajoną, kuriame oro erdvės struktūra ir susijusi veikla gali daryti poveikį oro eismo koordinavimo procedūroms.

A.1.18. Jungtinis oro operacijų centras (angl. CAOC, Combined Air Operations Centre)

HQ AIRCOM oro pajėgų vadovavimo ir valdymo (V2) padalinys. CAOC vadas įgyvendina taktinio vadovavimo (angl. TACOM, Tactical Command) ir (arba) taktinio valdymo (angl. TACON, Tactical Control) funkcijas jam priskirtų / paskirtų gynybinių ir puolamųjų pajėgų ir infrastruktūros atžvilgiu.

A.1.19. Valdymo ir pranešimų centras (angl. CRC, Control and Reporting Centre)

CAOC pavaldus vadovavimo ir valdymo padalinys, iš kurio vykdomos įspėjimo ir ginklų kontrolės operacijos.

A.1.20. MCU pamainos viršininkas

NEIŠLAPTINTA INFORMACIJA, KURI GALI BŪTI SKELBIAMA VIEŠAI

MCU karininkas, atsakingas už oro gynybos (AD) operacijų atlikimą.

A.1.21. Naikintuvai

Bendra sąvoka, apibūdinanti greitą ir manevringą orlaivį, kuris gali būti naudojamas taktinių oro operacijų metu prieš oro ir (arba) žemės taikinius.

A.1.22. Naikintuvų kontrolės karininkas.

Karininkas, kuris paskiria ir prižiūri naikintuvų valdymo personalą, kad galėtų kontroliuoti perėmimą.

A.1.23. Naikintuvų valdymas

Paslauga, teikiama tokioms specialioms karinėms operacijoms, kaip budėjimas ore, mokomieji oro mūšiai, skrydžių žemame aukštyje misijos, kuro papildymas skrendant ir kita veikla, kuri nesuderinama su įprastinėmis oro eismo paslaugų procedūromis, nustatytomis ICAO skrydžių taisyklėse.

A.1.24. Lankstus oro erdvės naudojimas (angl. FUA, Flexible Use of Airspace)

Oro erdvės valdymo koncepcija, taikoma Europos civilinės aviacijos konferencijos organizacijos rajone, kaip nurodyta 1996 m. vasario 5 d. Europos saugios oro navigacijos organizacijos (Eurokontrolės) „Lankstaus oro erdvės naudojimo koncepcijos taikymo oro erdvės valdyme“ vadovo pirmajame leidime.

A.1.25. Bendrasis oro eismas (GAT)

Visi orlaivių skrydžiai, kurie atliekami vadovaujantis Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) taisyklėmis ir procedūromis ir (arba) nacionalinėmis civilinės aviacijos taisyklėmis ir teisės aktais.

A.1.26. Operatyvinis oro eismas (OAT)

Visi su patruliavimo ore operacija susiję skrydžiai, kurie neatitinka GAT taikomų nuostatų.

A.1.27. Atpažinimas

Aptikto objekto kilmės, tipo, registracijos valstybės ir kitų charakteristikų nustatymas. Tai gali būti nustatyta įvairiais būdais, įskaitant vizualinį atpažinimą, elektroninę žvalgybą, skrydžio plano duomenų susiejimą ir akustinės informacijos aiškinimą, draugišką ir (arba) priešišką elgesį.

A.1.28. „Savo arba svetimo“ atpažinimas (angl. IFF, Identification Friend or Foe)

Elektromagnetinių bangų skleidimo įrangos naudojimu pagrįsta sistema, į kurios užklausas automatiškai atsako draugiškų pajėgų orlaiviuose įrengta įranga, pavyzdžiui, skleidama impulsus, ir taip orlaivis išskiriamas iš priešų pajėgų.

A.1.29. Perimantysis orlaivis

Tiesiogiai valdomas orlaivis, naudojamas ore skraidantiems objektams atpažinti ir (arba) perimti.

A.1.30. Perėmimas ore

NEIŠLAPTINTA INFORMACIJA, KURI GALI BŪTI SKELBIAMA VIEŠAI

Operacija, per kurią įvyksta vizualinis ar elektroninis kontaktas su kitu orlaiviu. Atsizvelgiant į teikiamą naikintuvų valdymo paslaugą taikomi skirtingi perėmimo ore būdai.

A.1.31. Kovinės parengties perimantysis orlaivis (angl. QRA(I), Quick Reaction Alert (Interceptor))

Kovinės parengties oro pajėgų naikintuvai, pasirengę taikos laikotarpiu vykdyti patruliavimo ore misiją, kuri yra NATO vykdomų atgrasinimo priemonių dalis.

A.1.32. Skrydžių žemame aukštyje rajonai / maršrutai

Nustatyti Talino, Rygos ir Vilniaus FIR rajonai / maršrutai, kuriuose, vadovaujantis nacionalinėmis taisyklėmis ir (arba) specialiomis procedūromis, gali būti atliekami skrydžiai žemame aukštyje.

A.1.33. Nacionalinė karinė institucija (angl. NMA, National Military Authority)

Tokia vyriausybė įstaiga, kaip Gynybos ar Karinių pajėgų ministerija, įgaliota savo šalies vardu priimti sprendimus kariniais klausimais. Šis įgaliojimas gali būti suteiktas karinei ar civilinei grupei arba asmeniui bet kuriuo bendrauti su sąjungininkų vadais ar jų pavaldiniais tinkamu lygmeniu.

A.1.34. NATO paskirtos pajėgos

NATO valstybių susitarimu NATO vadui perduotos pajėgos, kurių atžvilgiu, paskelbus tam tikrą specialiais susitarimais nustatytą etapą, padėtį ar priemonę, jis įgyvendina operacinio vadovavimo ir valdymo funkcijas.

A.1.35. Operacinis valdymas (angl. OPCON, Operational Control)

Vadui suteiktas įgaliojimas vadovauti paskirtoms pajėgoms taip, kad jis galėtų įvykdyti specialias misijas ar užduotis, kurios paprastai apribojamos atliekamomis funkcijomis, laiku ar vieta; dislokuoti atitinkamus vienetus ir išlaikyti arba pavesti tų vienetų taktinio valdymo funkcijas. Tai neapima įgaliojimo nurodyti atskirai panaudoti sudedamąsias atitinkamų vienetų dalis. Taip pat šis įgaliojimas pats savaime neapima administracinio ar logistinio valdymo funkcijų.

A.1.36. Operacinis vadovavimas (angl. OPCOM, Operational Command)

Vadui suteiktas įgaliojimas pavesti jam pavaldiems vadams vykdyti misijas ar užduotis, dislokuoti vienetus, perskirstyti pajėgas ir išlaikyti ar perduoti OPCON ir (arba) TACON funkcijas, jei tai būtina. Įgaliojimas pats savaime nereiškia atsakomybės už administracinį ar logistinį valdymą. OPCOM funkcijos negali būti perskirstytos be valstybės, kuriai tos pajėgos priklauso, sutikimo. Ši sąvoka taip pat gali reikšti vadui priskirtas pajėgas.

A.1.37. Taktinis vadovavimas (angl. TACOM, Tactical Command)

Vadui suteiktas įgaliojimas paskirti užduotis jam pavaldžioms pajėgoms, kad jos galėtų vykdyti aukštesnės vadovybės pavestą misiją.

A.1.38. Taktinis valdymas (angl. TACON, Tactical Control)

Išsamus ir paprastai vietinis vadovavimas judėjimui ar manevrams ir jų valdymas, būtinas paskirtoms misijoms ar užduotims įgyvendinti.

A.1.39. Taktinis skrydis žemame aukštyje

Karinė mokomoji užduotis, atliekama siekiant per paskirtą laikotarpį paskirtoje oro erdvėje įvykdyti specialią leidžiamą misiją.

A.1.40. Grupinis skrydis

Daugiau nei vieno orlaivio skrydis, kuris, pagal išankstinį pilotų susitarimą, atsižvelgiant į navigacinius ir padėties nustatymo pranešimus, taip pat į ATC išduodamus leidimus, valdomas kaip vieno orlaivio skrydis.

A.1.41. Standartinis karinis grupinis orlaivių skrydis

Pagal VST skrendančių orlaivių grupę, kurioje kiekvienas vedamasis orlaivis yra nutolęs nuo vadovaujančiojo orlaivio 1 jūrmylės atstumu horizontalioje plokštumoje ir 100 pėdų atstumu vertikalioje plokštumoje. Tik vadovaujančiojo orlaivio (priešakinio grupės orlaivio) atsakiklis siunčia atpažinimo signalą, kaip nurodyta ATC.

A.1.42. Nestandartinis grupinis orlaivių skrydis

Grupėje skrendantys orlaiviai / elementai, kurie yra už A.1.40 pastraipoje minimo skrydžio horizontaliųjų ir (arba) vertikalųjų oro eismo zonos ribų, laikomi nestandartiniu grupiniu orlaivių skrydžiu.

Šiuo atveju kiekvieno vadovaujančiojo grupės elemento / orlaivio arba, jei tarp grupės elementų taip pat viršijamos grupės ribos, kiekvieno pavienio grupės orlaivio atsakiklis siunčia atpažinimo signalą, kaip nurodyta ATC.

Nestandartiniai grupiniai orlaivių skrydžiai yra neįprasta veikla ore ir skrydžio vadas turi iš anksto tinkamu laiku ar kuo skubiau tokį skrydį suderinti su atitinkama ATC tarnyba.

Sprendimą patvirtinti nestandartinį grupinį orlaivių skrydį ar jo nepatvirtinti priima ir specialias nestandartinio grupinio orlaivių skrydžio sąlygas nustato ATC.

A.1.43. Viršgarsinis skrydis

a) Skrydis pagal ALPHA skubiojo pakilimo misiją. Vykdamas ALPHA skubiojo pakilimo misiją dalyvaujantys kariniai orlaiviai gali, kai tai būtina operaciniais tikslais, skristi viršgarsiniu greičiu. Tokiais atvejais MCU privalo nedelsdamas apie tai pranešti ATC tarnyboms.

b) Mokomasis / Bandomasis skrydis. Atitinkamai civilinei ATC tarnybai leidus, NATO kariniai orlaiviai gali skristi viršgarsiniu greičiu tam tikroje paskirtoje oro erdvėje ar karinėse SP oro erdvėse. MCU privalo 90 dienų saugoti tvarkingus įrašus apie visus viršgarsinius skrydžius. Specialios procedūros taikomos vadovaujantis nacionalinėmis taisyklėmis.

A.1.44. TANGO skubiojo pakilimo (T-SCR) misija

Skubus orlaivio pakilimas, kai reikia tiesiogiai vykdyti oro gynybos / patruliavimo ore misiją. Toks pakilimas leidžiamas vadovaujantis nacionalinėmis skrydžių taisyklėmis. CAOC turėtų susitarti, kad dalis T-SCR misijos skrydžių būtų atliekama iš gretimų patruliavimo ore rajonų ir į juos. Skraidantys vienetai ir CAOC / MCU yra raginami aptarti mokymo poreikį ir atitinkamai planuoti svarbią misiją.

A.1.45. Laikina ribojamų skrydžių zona (angl. TSA, Temporary Segregated Area)

Apibrėžta oro erdvė, kurią dėl eismo poreikių būtina nustatytam laikotarpiui užsakyti tam tikroms naudotojų kategorijoms išskirtinio naudojimo arba specialios paskirties tikslu.

A.1.46. Kariškai prisiima atsakomybę už orlaivių atskyrimą (angl. MARSA, Military Accepts Responsibility for Separation of Aircraft)

Grupinio orlaivių skrydžio orlaivių grupės vadas atsako už grupę sudarančių vienetų atsiskyrimą (tai gali būti taikoma orlaiviams, dalyvaujantiems TANGO skubiojo pakilimo misijoje ar mokomajame skrydyje); tai žinoma kaip MARSA. Atskyrimo tikslu grupės laikomos pavieniais vienetais.

A.1.47. Naikintuvų valdymo karininkas

Karininkas, kuris atsako už naikintuvų valdymą taikant specialiąsias procedūras.

A.1.48. Valstybės orlaiviai

ATM tikslais ir remiantis Čikagos konvencijos 3 straipsnio b dalimi, karinėse, muitinės ir policijos tarnybose naudojami orlaiviai. Atitinkamai tai yra į karinį registrą įrašytas orlaivis ar orlaivis, taip įvardytas civiliniame registre, laikomas karo tarnyboje naudojamu orlaiviu ir todėl pripažįstamas kaip valstybės orlaivis; civiliniai registruoti orlaiviai, naudojami karinėse, muitinės ir policijos tarnybose, pripažįstami valstybės orlaiviais; civiliniai registruoti orlaiviai, kuriuos valstybė naudoja kitais, ne karinių, muitinės ir policijos tarnybų, tikslais, valstybės orlaiviais nelaikomi.

A.1.49. Nenustatyti orlaiviai

Į Aljanso oro erdvę be tinkamo leidimo įskridę orlaiviai arba orlaiviai, aptikti jiems skrendant į ar virš NATO atsakomybės rajono, teritorijos ir neatpažinti.

A.1.58 ROMEO skubiojo pakilimo (R-SCR) misija

Skubus orlaivio pakilimas prireikus patikrinti orlaivio sistemų parengtį. Vykdamas ROMEO skubiojo pakilimo misiją, bus taikomos TANGO skubiojo pakilimo misijai taikytinos procedūros.

A.1.59. Specialios paskirties (SP) oro erdvė (SUA, angl. Military Special-Use Area)

Oro erdvė, kuri skiriama tik tam tikrai veiklai dėl šios veiklos pobūdžio ar kurioje gali būti ribojamas orlaivių, kurie nedalyvauja toje veikloje, eismas. Šios oro erdvės zonos gali paprastai apimti bet kokios karinės paskirties tarpvalstybines zonas (angl. CBA, Cross Boarder Area) / TSA / TRA / apribojimų zonas / pavojaingas zonas / nustatytus maršrutus ir koridorius, apšaudymo zonas. Tai skelbiama nacionaliniuose NTP.

A.1.60. NATO tarptautinis personalas / Investicijų padalinys (angl. IS/DI, NATO International Staff / Defence Investment Division)

NATO tarptautinio personalo Gynybos investicijų padalinio Ginkluotės ir aerokosminių pajėgumų direktoratą (angl. Armament & Aerospace Capabilities Directorate) sudaro keturi skyriai: Bendras žvalgybos, išžvalgyimo ir sekimo skyrius (angl. JISR, Joint Intelligence Surveillance and Reconnaissance Section), Integruotas oro ir raketų gynybos skyrius (angl. IAMD, Integrated Air and Missile Defense Section), Sausumos ir jūrų pajėgumų skyrius (angl. LMC, Land and Maritime Capabilities Section) ir Aerokosminių pajėgumų skyrius (angl. AER, Aerospace Capabilities Section). Visų pirma, AER yra pagrindinė NATO sąsaja su nacionalinėmis ir tarptautinėmis civilinės aviacijos institucijomis, atsakinga už aerokosminės srities politikos priemonių ir pajėgumų plėtojimą, įskaitant oro pajėgų

NEIŠLAPTINTA INFORMACIJA, KURI GALI BŪTI SKELBIAMA VIEŠAI

ginkluotę, pilotuojamus ir bepiločius orlaivius, oro erdvę, tinkamumą skraidyti ir oro eismo valdymo paslaugas, teikiant paramą įvairioms Aljanso misijoms.

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Žilinskas

[Signature]
2016-05-16

Antanas Valys
Krašto apsaugos
viceministras

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai

2016-05-06 Nr. (19) AT-538
Į 2016-04-26 Nr. 12-01-759

DĖL TARPTAUTINIO SUSITARIMO LAIŠKO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos 2016 m. balandžio 26 d. raštu Nr. 12-01-759 pateiktus derinti Estijos gynybos ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos susitarimo dėl oro erdvės valdymo priemonių, skirtų oro policijos misijai paremti, ir kitos veiklos Baltijos valstybių oro erdvėje laiško (toliau – Susitarimo laiškas) projektą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų suteikimo J. Olekui“ projektą.

Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina papildyti Susitarimo laiško projektą nurodant, kad Susitarimo projektas neprieštarauja Dalyvių ar Dalyvių valstybių tarptautiniams įsipareigojimams ir Dalyvių vidaus ar Dalyvių valstybių teritorijoje galiojantiems teisės aktams.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Gintarė Pažerėckaitė, (8 5) 219 1885, el. p. gintare.pazereckaite@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

Uždavinys patvirtinti ir išduoti
2016 m. gegužės 11 d. Nr. 12-01-759

Valstybinis archyvas

28

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Krašto apsaugos ministerijai

2016-05-09 Nr. ((1.19-0206)-5K-1609362)-6K-1603574

Į 2016-04-26 Nr. 12-01-759

DĖL TARPTAUTINIO SUSITARIMO LAIŠKO PROJEKTO DERINIMO

Finansų ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Jūsų pateiktus derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų suteikimo J. Olekui“ projektą ir Estijos Gynybos ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos susitarimo dėl oro erdvės valdymo priemonių, skirtų oro policijos misijai paremti, ir kitos veiklos Baltijos valstybių oro erdvėje laiško projektą, informuoja, kad pastabų neturi.

Finansų viceministras

Edmundas Žilevičius

J. Trakimavičienė, tel. (8 5) 239 0033, el.p. Jolanta.Trakimaviciene@finmin.lt

KAM dėl tarptautinio susitarimo laiško 05

Biudžetinė įstaiga
Lukiškių g. 2, LT-01512 Vilnius

Tel. (8 5) 239 0000
Faks. (8 5) 279 1481

El. paštas finmin@finmin.lt
<http://www.finmin.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių
asmenų registre, kodas 288601650

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 239 3911,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos
ministerijai

2016 -05- 06

Nr. *Q-1630*

I

Nr.

DĖL TARPTAUTINIO SUSITARIMO LAIŠKO PROJEKTO DERINIMO

Susisiekimo ministerija išnagrinėjo Jūsų 2016 m. balandžio 26 d. raštu Nr. 12-01-759 „Dėl tarptautinio susitarimo laiško projekto derinimo“ atsiųstus derinti Estijos gynybos ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos susitarimo dėl oro erdvės valdymo priemonių, skirtų oro policijos misijai paremti, ir kitos veiklos Baltijos valstybių oro erdvėje laiško projektą (toliau – Susitarimo laiškas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų suteikimo J. Olekui“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Informuojame, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų dėl Susitarimo laiško ir Nutarimo projekto neturime.

Susisiekimo viceministras

Arijandas Šliupas

S. Jurkšaitytė, tel. (8 5) 239 3843, el. p. sigita.jurksaityte@sumin.lt

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J.Tumo-Vaižganto g. 2, LT-01511 Vilnius, tel.: 8-7065 2444, 8-7065 2400,

faks. 8-7065 3090, el. p. urm@urm.lt, <http://www.urm.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188613242

Krašto apsaugos ministerijai

2016-05-20 Nr. (22.21)3-2654

I 2016-05-17 Nr. 12-01-890

DĖL TARPTAUTINIO SUSITARIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTŲ DERINIMO

Išnagrinėję pateiktus derinti Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos ir Estijos Respublikos gynybos ministerijos, Estijos Respublikos ekonomikos reikalų ir ryšių ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės susitarimo laiško dėl oro erdvės valdymo priemonių remiant NATO oro erdvės patruliavimo misiją Baltijos valstybėse projektą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų suteikimo J. Olekui“ projektą, pranešame, kad jiems iš esmės pritariame, tačiau siūlome pagal galimybes patikslinti kai kurias susitarimo laiško projekto nuostatas:

1. Projekte nėra apibrėžta A priedo paskirtis bei ryšys su susitarimo laišku, todėl siūlome 5 skirsnyje ar kitoje vietoje tai apibrėžti.

2. 5.2.4 ir 10.3.3 punktuose nėra aišku, kokie priedai turimi galvoje. Jei tai 3.2 punkte apibrėžti „Nacionaliniai techniniai priedai (NTP)“, taip ir reikėtų nurodyti.

3. Kyla abejonių, ar 10.4 punkte tikslinga nustatyti terminą (30 dienų), prieš kurį nutraukiančioji šalis turi paskelbti apie savo ketinimą nutraukti susitarimo laišką, kadangi: projekte nėra numatyta galimybė susitarimo laišką nutraukti vienašališkai, o tarpusavio susitarimu dalyviai turėtų turėti galimybę susitarimo laišką nutraukti bet kuriuo metu; be to, projekte nėra kalbama apie tai, kas nutiktų, jei per minėtą terminą susitarimo dalyviai nepasiektų tarpusavio susitarimo nutraukti susitarimo laišką.

4. Baigiamosiose nuostatose nėra minima, kuriomis kalbomis bus pasirašomas susitarimo laiškas. Jei jis bus pasirašomas tik anglų kalba, siūlome taip ir nurodyti, siekiant vėliau išvengti nesusipratimų dėl tekstų autentiškumo.

5. Taip pat tekste anglų kalba yra redakcinių netikslumų: 3.2 punkto antrajame sakinyje vietoje esamojo laiko „are enclosed“ turėtų būti vartojamas būsimasis laikas „will be enclosed“, kadangi nacionalinės ir karinės oro erdvės koordinavimo procedūros, vadovaujantis to paties punkto pirmuoju sakiniu, dar tik bus nustatytos (atitinkami susitarimai taip pat nėra pridėti prie teikiamų

projektų); 10.1.1 punkte vietoje esamojo laiko „*supersedes*“ turėtų būti vartojamas būsimasis laikas „*will supersede*“, kadangi tame pačiame sakinyje kalbama ir apie būsimą naujo susitarimo laiško įsigaliojimą, ir apie ankstesnio susitarimo laiško pakeitimą (kuris įmanomas tik įsigaliojus naujam); taip pat šioje nuostatoje turėtų būti vartojamas oficialus keičiamo susitarimo laiško pavadinimas; prie parašo rekvizito, kur nurodytos Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro pareigos, prieš žodį „Defence“ trūksta žodžio „National“.

Ministerijos kanclerė

Jūratė Raguckienė

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT- 01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai 2016-04-29 Nr. NR-391
Į 2016-04-26 Nr. 12-01-759

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DĖL ĮGALIOJIMŲ
SUTEIKIMO J. OLEKUI (DĖL ESTIJOS GYNYBOS MINISTERIJOS, LATVIJOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS, LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR
ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES ORGANIZACIJOS SUSITARIMO DĖL ORO ERDVĖS
VALDYMO PRIEMONIŲ, SKIRTŲ ORO POLICIJOS MISIJAI PAREMTI, IR KITOS
VEIKLOS BALTIJOS VALSTYBIŲ ORO ERDVĖJE LAIŠKO) PROJEKTO DERINIMO**

Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos išnagrinėjo 2016 m. balandžio 26 d. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos raštu Nr. 12-01-759 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Dėl įgaliojimų suteikimo J. Olekui (dėl Estijos Gynybos ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos susitarimo dėl oro erdvės valdymo priemonių, skirtų oro policijos misijai paremti, ir kitos veiklos Baltijos valstybių oro erdvėje laiško) projektą ir pažymi, kad dėl projekto atitikties Europos Sąjungos teisei pastabų ir pasiūlymų neturi.

Generalinio direktoriaus pavaduotojas

Karolis Dieninis

Justina Nasutavičienė, tel. 8 706 63 695, el.p. j.nasutaviciene@etd.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

**IŠVADA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ĮGALIOJIMŲ
SUTEIKIMO J. OLEKUI“ PROJEKTO (Nr. TAP-16-920; TAIS Nr. 16-5159(3))**

2016-05-30 Nr.NV-1720

Vilnius

Skubos tvarka įvertinę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų suteikimo J. Olekui“ projekto (toliau – Projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, pažymime, kad esminių pastabų ir pasiūlymų neturime, tačiau siūlytina įvertinti galimybę kartu su Projektu teikiamo Estijos gynybos ministerijos, Latvijos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos susitarimo dėl oro erdvės valdymo priemonių, skirtų oro policijos misijai paremti, ir kitos veiklos Baltijos valstybių oro erdvėje laiško projekte atsisakyti tokių neapibrėžtų, todėl nesukuriančių pridėtinės vertės, formuluočių kaip, pavyzdžiui, „nedelsdamas“, „kai tai patogu“, „prireikus“, „paprastai“, „kuo skubiau“, „privalo dėti kuo daugiau pastangų“, „kiek įmanoma“, „kuo labiau užtikrina“, „tikimasi“, „savaimė“, „tinkamu laiku“, arba tokias formuluotes patikslinti, aiškiau atskleidžiant susitariančių šalių tarpusavio įsipareigojimus ir numatomos vykdyti veiklos praktinio veikimo mechanizmą.

2-ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė

**ŠIAURĖS ATLANTO SUTARTIES ORGANIZACIJOS IR
ESTIJOS RESPUBLIKOS GYNYBOS MINISTERIJOS, ESTIJOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS REIKALŲ IR RYŠIŲ MINISTERIJOS,
LATVIJOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
SUSITARIMO LAIŠKO DĖL ORO ERDVĖS VALDYMO PRIEMONIŲ REMIANT
NATO ORO ERDVĖS PATRULIAVIMO MISIJĄ BALTIJOS VALSTYBĖSE PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus
1	2	3
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2016-05-06 raštas Nr. (1.9.)LT-538	Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina papildyti Susitarimo laiško projektą nurodant, kad Susitarimo projektas neprieštarauja Dalyvių ar Dalyvių valstybių tarptautiniams įsipareigojimams ir Dalyvių vidaus ar Dalyvių valstybių teritorijoje galiojantiems teisės aktams.	<u>Neatsižvelgta.</u> Susitarimo laiško projekto derinimo tarp Dalyvių gynybos ministerijų ir NATO metu buvo siūloma įtraukti tokią nuostatą į Susitarimo laiško tekstą. Tačiau bendru Dalyvių sutarimu buvo <u>nuspręsta atsisakyti tokios nuostatos kaip perteklinės</u> , nes Susitarimo laiškas Dalyvių sutarimu nelaikomas tarptautine sutartimi (tai yra nurodyta jo 2.2 papunktyje), o vadovaujantis Susitarimo laiško Dalyvių nacionaline teise, susitarimams, nesantiems tarptautinėmis sutartimis, sudaryti yra taikomas privalomas reikalavimas, kad jie neturi prieštarauti nei Dalyvių valstybių tarptautiniams įsipareigojimams, nei nacionaliniams teisės aktams (Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1179 „Dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklių patvirtinimo“, 14 punkto reikalavimai).
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos 2016-05- raštas Nr.	1. Projekte nėra apibrėžta A priedo paskirtis bei ryšys su susitarimo laišku, todėl siūlome 5 skirsnyje ar kitoje vietoje tai apibrėžti. 2. 5.2.4 ir 10.3.3 punktuose nėra aišku, kokie priedai turimi galvoje. Jei tai 3.2 punkte apibrėžti „Nacionaliniai techniniai	<u>I pateiktas pastabas neatsižvelgta</u> , nes, vadovaujantis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 1 d. nutarimu Nr. 1179 „Dėl Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių rengimo ir sudarymo taisyklių patvirtinimo“, 14 punktu, turi būti priimtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl įgaliojimo krašto apsaugos ministrui Lietuvos Respublikos Vyriausybės vardu pasirašyti minėtąjį susitarimą. Analogiška Susitarimo laiško pasirašymo

1	2	3
	<p>priedai (NTP)“, taip ir reikėtų nurodyti.</p> <p>3. Kyla abejonių, ar 10.4 punkte tikslinga nustatyti terminą (30 dienų), prieš kurį nutraukiančioji šalis turi paskelbti apie savo ketinimą nutraukti susitarimo laišką, kadangi: projekte nėra numatyta galimybė susitarimo laišką nutraukti vienašališkai, o tarpusavio susitarimu dalyviai turėtų turėti galimybę susitarimo laišką nutraukti bet kuriuo metu; be to, projekte nėra kalbama apie tai, kas nutiktų, jei per minėtą terminą susitarimo dalyviai nepasiektų tarpusavio susitarimo nutraukti susitarimo laišką.</p> <p>4. Baigiamosiose nuostatose nėra minima, kuriomis kalbomis bus pasirašomas susitarimo laiškas. Jei jis bus pasirašomas tiksliai anglų kalba, siūlome taip ir nurodyti, siekiant vėliau išvengti nesusipratimų dėl tekstų autentiškumo.</p> <p>5. Taip pat tekste anglų kalba yra redakcinių netikslumų: 3.2 punkto antrajame sakinyje vietoje esamojo laiko „are enclosed“ turėtų būti vartojamas būsimasis laikas „will be enclosed“, kadangi nacionalinės ir karinės oro erdvės koordinavimo procedūros, vadovaujantis to paties punkto pirmuoju sakiniu, dar tik bus nustatytos (atitinkami susitarimai taip pat nėra pridėti prie teikiamų projektų); 10.1.1 punkte vietoje esamojo laiko „supersedes“ turėtų būti</p>	<p>procedūra yra taikoma ir Latvijos Respublikoje, t. y. Latvijos Respublikos Vyriausybė turi suteikti įgaliojimus gynybos ministrui pasirašyti Susitarimo laišką. Susitarimo laiško pasirašymas yra numatytas 2016 m. birželio 14–15 d. vyksiančio NATO gynybos ministrų susitikimo metu, todėl dėl tokios skubos Susitarimo laiško tekstas tarp pasirašančiųjų šalių buvo suderintas iki jo pateikimo derinti pasirašančiųjų šalių suinteresuotoms institucijoms. Atsižvelgiant į ilgai truncančią įgaliojimų pasirašyti Susitarimo laišką gavimo procedūrą ir į numatomą pasirašymo datą, Susitarimo laišką pasirašančiosios šalys (taip pat ir NATO) nesutinka keisti jau suderinto Susitarimo laiško teksto.</p>

1	2	3
	<p>vartojamas būsimasis laikas „will supersede“, kadangi tame pačiame sakinyje kalbama ir apie būsimą naujo susitarimo laiško įsigaliojimą, ir apie ankstesnio susitarimo laiško pakeitimą (kuris įmanomas tik įsigaliojus naujam); taip pat šioje nuostatoje turėtų būti vartojamas oficialus keičiamo susitarimo laiško pavadinimas; prie parašo rekvizito, kur nurodytos Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro pareigos, prieš žodį „Defence“ trūksta žodžio „National“.</p>	

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras

Tomas Žilinskas

2016-05-25

Antanas Valys
Krašto apsaugos
viceministras

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

Dėl įgaliojimų suteikimo J.Olekui (TAP-16-920 (16-5159(3)))

Pranešėjas: krašto apsaugos ministras J.Olekas

Dalyvauja: KAM tarptautinės teisės ir ginklų kontrolės skyriaus vyr. specialistė R.Lingytė-Bužinskienė

Klausimo kuratorius:

Posėdžių rengimo skyriaus patarėja

E. Karaliūtė

2016-05-30

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><u>2016-05-31</u></p> <p>(data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p><i>Siūlyti KAM, įvertinti TM ir URM pastabas. Poreikis projekto patikslinti ir teikti svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.</i></p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>